

Opinia
do ustawy o organizacji rynku rybnego
(druk nr 394)

I. Cel i przedmiot ustawy

Celem uchwalonej na posiedzeniu Sejmu w dniu 5 grudnia ustawy o organizacji rynku rybnego jest zapewnienie efektywniejszego uczestnictwa polskiego sektora rybnego w instrumentach wspólnej unijnej polityki rybackiej, niezbędne uszczelnienie obecnej struktury organizacyjnej oraz mechanizmów kontrolnych i egzekucyjnych dotyczących obowiązujących regulacji oraz usprawnienie istniejącego systemu organizacji rynku rybnego, tak po stronie administracji, jak i po stronie organizacji producentów.

Dotychczas obowiązująca ustawa z dnia 22 stycznia 2004 r. o organizacji rynku rybnego i pomocy finansowej w gospodarce rybnej była trzykrotnie nowelizowana.

Ze względu na duży zakres zmian, uzupełnień i uaktualnień obowiązujących przepisów oraz potrzebę zapewnienia czytelności aktu prawnego za lepsze rozwiązanie od nowelizacji uznano uchwalenie nowej ustawy.

Regulacje dotyczące rynku rybnego w przeważającym zakresie wynikają wprost i bezpośrednio z przepisów Unii Europejskiej, tj.:

- rozporządzenia Rady (WE) nr 104/2000 z dnia 17 grudnia 1999 r. w sprawie wspólnej organizacji rynków produktów rybołówstwa i akwakultury, zwane dalej rozporządzeniem 104/2000,
- rozporządzenia Rady (EWG) nr 2847/93 z dnia 12 października 1993 r. ustanawiającego system kontroli mający zastosowanie do wspólnej polityki rybołówstwa, zwane dalej rozporządzeniem 2847/2000,
- rozporządzenia Komisji (WE) nr 1077/2008 z dnia 3 listopada 2008 r. ustanawiającego szczegółowe zasady stosowania rozporządzenia Rady (WE) nr 1966/2006 w sprawie elektronicznej rejestracji i raportowania działalności połowowej oraz w sprawie środków teledetekcji i uchylającym rozporządzenie (WE) nr 1566/2007.

Nowa ustawa reguluje zagadnienia pozostawione do rozstrzygnięcia dla państwa członkowskiego oraz wskazuje kompetentne organy, właściwe do realizacji ustawowych zadań.

Ponadto ustawa zawiera regulacje dotyczące:

- kontroli w zakresie wprowadzania do obrotu oraz oznakowania produktów,
- tworzenia wykazu dobrowolnie opracowywanych i przyjmowanych do stosowania przez zainteresowane podmioty kodeksów dobrej praktyki rybackiej, których celem jest zapewnienie standaryzacji prowadzenia racjonalnej gospodarki rybackiej, zrównoważonego korzystania z żywych zasobów wód, ograniczenia negatywnego lub zwiększenia pozytywnego wpływu gospodarki rybackiej na środowisko oraz zapewnienia bezpieczeństwa dostarczanych produktów,
- rejestru przedsiębiorców skupujących produkty rybne,
- obowiązków przedsiębiorców wpisanych do rejestru skupujących, związane z wprowadzeniem produktów do obrotu, czyli pierwszą sprzedażą,
- uznawania organizacji producentów, ich związków i organizacji międzybranżowych, o których mowa w przepisach unijnych oraz cofania uznania i kontroli tych podmiotów,
- przyznawania przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa pomocy finansowej na rynku rybnym,
- nadzoru, kontroli i monitorowania obrotu niektórymi gatunkami ryb,
- sankcji za naruszanie obowiązków wynikających z niniejszej ustawy lub przepisów Unii Europejskiej,

Najbardziej istotne różnice w stosunku do obowiązującej ustawy z dnia 22 stycznia 2004 r. o organizacji rynku rybnego i pomocy finansowej w gospodarce rybnej, to:

- sprecyzowanie organów właściwych do kontroli standardów rynkowych ustalonych w przepisach Unii Europejskiej,
- doprecyzowanie organów uprawnionych do kontroli sposobu oznakowania produktów rybnych,
- ze względu na podnoszenie konkurencyjności produktów rybnych, a także ujednoczenie standardów produkcji i jakości tych produktów - wprowadzenie możliwości stworzenia kodeksów dobrej praktyki rybackiej,
- doprecyzowanie przepisów dotyczących wystawiania i przekazywania kart sprzedaży,
- doprecyzowanie regulacji dotyczących rejestru przedsiębiorców uprawnionych do skupu produktów rybnych,

- dodanie przepisów upoważniających ministra właściwego do spraw rybołówstwa do prowadzenia regularnych kontroli organizacji producentów, związków organizacji producentów oraz organizacji międzybranżowych, wskazanie zakresu kontroli, sposobu jej przeprowadzania i dokumentowania,
- doprecyzowanie części dotyczącej działań interwencyjnych na rynku rybnym,
- zapewnienie Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, jako instytucji przyznającej i wypłacającej pomoc finansową, możliwości kontroli prawidłowości danych podanych przez organizację producentów we wniosku o przyznanie pomocy finansowej,
- wprowadzenie podziału kompetencji między okręgowego inspektora rybołówstwa morskiego oraz ministra właściwego do spraw rybołówstwa w związku z wątpliwościami, co do kompetencji organów właściwych w sprawach nakładania kar pieniężnych.

Szereg zagadnień wymagało zmian redakcyjnych i porządkowych, a także doregulowania. Dotyczy to prowadzenia rejestrów, wystawiania i przekazywania kart sprzedaży, sposobu potwierdzania dokonania wycofania produktów rybnych, sposobu oznakowania produktów rybnych. Ponadto takie zagadnienia, jak potwierdzenie spełniania wymagań weterynaryjnych przy wpisywaniu do rejestru skupujących produkty rybołówstwa i zmiany wpisów w tym rejestrze, kontrole w zakresie standardów rynkowych, kontrole funkcjonowania organizacji producentów rybnych, oznakowanie produktów wymagały rozwiązań ustawowych.

Ustawa dokonuje zmian w ustawie z dnia 19 lutego 2004 r. o rybołówstwie oraz ustawie z dnia 9 maja 2008 r. o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.

II. Przebieg prac legislacyjnych

Ustawa, uchwalona przez Sejm na posiedzeniu w dniu 2008 r., wypracowana została na podstawie projektu rządowego – druk nr 1210, skierowanego do pierwszego czytania do Komisji Rolnictwa i Rozwoju Wsi oraz do Komisji Infrastruktury.

Oprócz zmian o charakterze redakcyjnym i doprecyzującym pragnę zwrócić uwagę Senatowi na zmiany, jakich dokonano na tym etapie prac dotyczących ustanowionego systemu kontroli, w której to sferze państwa członkowskie mają w myśl przepisów unijnych uprawnienie do przyjęcia własnych rozwiązań. Przepis rozporządzenia UE stanowi w tym przypadku, że państwo członkowskie może wymagać, aby wprowadzenie na rynek po raz pierwszy nastąpiło przez sprzedaż w centrum aukcyjnym. W projekcie skorzystano z tego uprawnienia i w art. 23 zaproponowano, by w przypadku dorszy pochodzących z połowów w Morzu Bałtyckim pierwsza sprzedaż odbywała się wyłącznie w centrum pierwszej sprzedaży.

Przepis ten nie obejmował małych statków rybackich o długości nie przekraczającej 12 m, chyba że wielkość połowu przekracza 300 kg.

W trakcie pierwszego czytania Sejm wypracował inne rozwiązanie. Pierwsza sprzedaż wyłącznie w centrum sprzedaży lub w innym miejscu pierwszej sprzedaży, określonym w rozporządzeniu wykonawczym, będzie wymagana w przypadku gatunków ryb, których zasoby wymagają wzmożonego nadzoru lub ochrony. Rozporządzenie wykonawcze określi gatunki ryb podlegających wzmożonej ochronie oraz czas ich wyładunku. To rozwiązanie nie objęło również małych statków rybackich o długości nie przekraczającej 12 m, chyba że wielkość połowu przekracza 300 kg.

Omawiana regulacja poddana została na etapie prac w Sejmie ocenie, co do jej konstytucyjności ze względu na zasadę swobody działalności gospodarczej oraz obowiązku równego traktowania podmiotów gospodarczych. W opinii ekspertów nie wskazano argumentów uzasadniających niekonstytucyjność rozwiązań. Biuro Legislacyjne podziela tę argumentację (vide opinia prawna dotycząca art. 23 rządowego projektu ustawy o organizacji rynku rybnego - druk nr 1210, z dnia 17 listopada 2008 r.).

W drugim czytaniu zgłoszono trzy poprawki, z których pierwsza zmierzała do uchylecia rozdziału dotyczącego podstaw opracowywania kodeksów dobrej praktyki rybackiej a dwie – zmiany zasad określania miejsc pierwszej sprzedaży gatunków ryb, które wymagają wzmożonej ochrony. Poprawki nie zostały przyjęte.

III. Uwagi szczegółowe

Uwaga do art. 3 pkt 2

Przepis definiuje pojęcie "centrum pierwszej sprzedaży", przez które należy rozumieć wyodrębniony w porcie rybackim lub przystani rybackiej obiekt wyposażony w niezbędną infrastrukturę, przeznaczony do prowadzenia sesyjnej lub aukcyjnej sprzedaży ryb, prowadzony przez uznaną organizację producentów, o której mowa w przepisach rozporządzenia nr 104/2000.

Uznana organizacja producentów, to podmiot mający osobowość prawną, spełniający wymogi określone w prawie unijnym i krajowym, któremu nasz ustawodawca przyznaje prawo prowadzenia pierwszej sprzedaży ryb. Tym samym prowadzenia działalności gospodarczej w tym zakresie pozbawione będą wszystkie osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą.

Regulację tę pragnę poddać ocenie Senatu co do celowości ingerencji w formę działalności gospodarczej.

Uwaga do art. 23

Jest to przepis, w którym Polska skorzystała z zawartego w rozporządzeniu unijnym uprawnienia do ustanowienia pewnych ograniczeń przy wprowadzaniu po raz pierwszy na rynek ryb z połowów. Zgodnie z art. 14 ust. 1 rozporządzenia 2847/93 państwo członkowskie może wymagać, aby wprowadzenie na rynek po raz pierwszy nastąpiło przez sprzedaż w centrum aukcyjnym. Nasz przepis stanowi, że pierwsza sprzedaż wyłącznie w centrum sprzedaży lub w innym miejscu pierwszej sprzedaży, określonym w rozporządzeniu wykonawczym, będzie wymagana w przypadku gatunków ryb, których zasoby wymagają wzmożonego nadzoru lub ochrony.

W przepisie tym występuje pojęcie "**pierwszej sprzedaży**" a nie, jak w prawie unijnym – "**wprowadzenie na rynek po raz pierwszy**".

Na gruncie tych przepisów należy zastanowić się, czy przepis krajowy powinien regulować wyłącznie pierwszą sprzedaż, czy obejmować inne formy dysponowania rybami bezpośrednio z połowów, również bezpłatne, w tym darowiznę, zamianę.

Pojęcie "pierwszej sprzedaży" występuje jeszcze w art. 5 ust. 1 pkt 1, w tytule rozdziału 5 oraz w art. 23 ust. 1, 2 i 3 pkt 2, art. 35 i art. 59 ust. 1.

Uwaga do art. 23 ust. 3

Przepis zawiera upoważnienie do wydania rozporządzenia. Niezbyt zrozumiała jest zawarta w zdaniu końcowym wytyczna do określenia przez właściwego ministra miejsca pierwszej sprzedaży oraz czasu wyładunku ryb, sformułowana jako "zapewnienie pewności obrotu". Pojęcie to należałoby doprecyzować.

Uwaga do art. 63 ust. 1 pkt 7

W przepisie karnym nie zostało jasno sprecyzowane jakich podmiotów dotyczy – czy tylko uznanej organizacji producentów prowadzącej centrum pierwszej sprzedaży czy obejmuje również inne podmioty, dokonujące sprzedaży swoich połowów. Należałoby zakres tego przepisu doprecyzować.

Hanna Kaśnikowska
główny legislator